

*2910 • 08-37-40-200

בס"ד, בית מדרש המאי"ר לארץ | גליון 322

ויגש | כח ומעלת הבזיונות יותר מכל סיגוף

מסי לות אר הנפש

שביכי אור מתורתו האדירה והנדירה
של הצדיק רבינו יורם מיכאל אברג'ל זיע"א
ערוך על פי שיעוריו של בנו ממושיך דרכו ואורו
הרה"ג רבינו ישראל אברג'ל שליט"א

מסילות אל הנפש

תוכן העניינים

- 1 ענין של גישה
- 4 בְּכוֹר הַמִּבְחָן... ..
- 6 חלקו של בנימין
- 8 על שפת הים... ..
- 9 חותם השבטים - בנימין
- 11 טשטוש עקבות והעלמת ראיות... ..
- 13 לנצח נצחים - ישפה!
- 15 סוף סוף נמצא הגנב!
- 17 למה לעשות צרות?!
- 18 מעלית ושמה 'בזיונות'
- 23 למה נגמרו הבזיונות... ..
- 25 כחם של אבות... ..
- 26 העולה מן האמור להלכה ולמעשה

הזמינו לבית או לעסק
קופת צדקה מהודרת

הצטרפו לשיעור היומי
עם משלוח עד הבית!

בית המדרש המאי"ר לארץ

התנסות והתפתחות ספרו מודיש ורבינו דר"ב יודים נייסכאל אברג'יל זיע"א

8771301 345 נתיבות ת.ד 666 הקציר 08-37-40-200/*2910

office@h-l.org.il 077-223-1130

www.hameir-laarets.org.il המאיר לארץ

08-649-9859 054-26-380-26

קו 'המאיר לארץ' לקבלת ד"גש של אור"

ע"ר 580654762 | למוסד אישור מס הכנסה לעניין תרומות לפי סעיף 46 לפקודה

- כל הזכויות שמורות -

ענין של גישה

גם לא זכיתי לחלום איזה חלום מבעית ומפחיד שיצוררני, אפילו לא לחלום מתוק וחביב על אליהו הנביא או על רבי עקיבא ורבי שמעון בר יוחאי, שישמחני. שום כלום. אין בצקלוני אפילו לא זנב - זנבה של תאונת דרכים קטלנית שבסופה המכונית נמחצה לחלוטין והשתרבבתי ממנה איך שהוא עם כמה שריטות וצלע אחת שבורה. גם אני מכיר את הסיפורים הללו, והחזרה בתשובה שלי לא באה משם, לא ולא.

אנחנו גרים בשכונה חביבה וממוצעת בעיר חופשית במרכז הארץ. אני, מחוץ למקצוע שלי, השקעתי ארבעים שנה מחיי במאבק בכפיה הדתית. כשהייתי מהלך ברחובות קריה ורואה את בני התורה על חליפותיהם ומגבעותיהם, הייתי בז להם, הם דמו בעיני ליושבי המערות ילידי השבטים ולפרימיטיביים. אתה בוודאי מכיר את כל הקלישאות הנבובות שמדביקים לחרדים אותם מרוחקים השכם והערב. **הייתי** חבר אף בכמה עמותות ששמו לעצמן מטרה לעקוב ולבלוש

השבוע נתחיל בשני סיפורים, ובהמשך השיחה נפיק מהם לקחים. וזה הוא הסיפור הראשון:

בספר המתענגים בה (חלק ב - עמוד 434, לגאון הרב ליאור סעידי שליטי"א) נכתב כך:

יגאל רפאלי, תעשיין, מהנדס, אב לשלשה ילדים נשואים, סב לששה נכדים, אשר למרות היותו בן 70, הוא חיוני וזריז להפליא.

ובאחת הימים הוא התפנה לְספֵר לרב קובי לוי את סיפור התשובה שלו:

ובכן הרב לוי, עד לפני חמש שנים, כלומר בהיותי בגיל 65, הייתי חילוני לחלוטין, מנותק לחלוטין מְהוֹי הבית היהודי השרשי, שרקמת נשמתו עשויה משבתות וימים טובים, תפילות ותהלים, והמון דביקות בקדוש ברוך הוא. בניגוד להרבה גבורי עולם התשובה כמוך למשל, לא צדו אותי בסמינר ערכים, לא צנחתי ממצוקי תאילנד אל סלעי הַנְאֻדִיּוֹת בריסוק אברים כדי להכיר את הבורא, ואף אריה טורף לא איים לבלעני בשאגת רעבונו במצולות איזה ג'ונגל, כדי שאשמיע קריאת 'הצילוי' לאבא שבשמים.

ובידו שקית נייר חומה. ערב טוב, אני יכול לשוחח עמך, ביקש. נו, עם כל סלידתי מהחרדים, הכנסתי אותו לסלון ונכנסתי להקשבה. 'מכובדי אדון רפאלי, אני רוצה לסגור מרפסת ולהקים פרגולה בחצר. הגשתי תוכניות לעייריה, וכדי לזרז את התהליכים ולפשטם, אני מבקש את אישורך. יש כאן מפות עם תכנון אדריכלי מסודר, אין כאן חריגות אין כאן סטיות מן החוק. אודה לך מקרב לב אם תחתום על התוכניות'. כך ביקש.

רק רבנו של עולם יודע מה התחולל בקרבי. זעם עצור פֶּעֶפֶע בקרבי, טינה בת יותר מארבעים שנה ביקשה להתפרץ החוצה כמו לבה יוקדת המאיימת לבלוע עולם ומלואו. הרגשתי כאילו היהודי הצעיר הזה, עם הזקן, החליפה השחורה והמגבעת, הוא נציגם של החרדים עלי אדמות. והנה הוא פולש לד' אמותי ומבקש לכבוש אותי ואת כל אשר לי, לפי התכנון הלוגיסטי הנורא, של 'הפרוטוקולים של זקני ציון'. הבחורצ'יק הביט בי בעינים מבוישות, מבטו מושפל עם הרבה כבוד פְּלִפְי והכנעה. כנראה הוא מסתיר תחת עור הכבש את תאות הטרף של הנמר. כך חשבת.

מכאן ואילך אדון לוי, הפך המפגש ביני לבינו למסע השפלה בן עשר דקות. מה לא אמרתי לו, בצורה הכי

אחרי כל פעילות חרדית באיזורי הפריפריה, ולבלום אותה באיבה, הייתי חלק מאותם אלו שחרדו מן ההתעצמות של החרדים, והנבואות השחורות שהם ינהלו פה את העניינים ביום מן הימים הדירו שינה מעיני. מעולם לא היכרתי היכרות אישית אף יהודי חרדי, תכל'ס, הייתי שמאלן פעיל, נמרץ ושופע התלהבות, דבק במשימה אידיאולוגית זו, שהזדהיתי עמה בכל נימי נפשי, עד לפני כמה שנים'.

אנחנו גרים בבנין ובו ארבע דירות גדולות, אנחנו גרים בקומת הקרקע, והשכן דלת ממולי החליט לפני חמש שנים וחדשיים למכור את דירתו. מי הקונה? בוודאי תנחש בקלות.

הנה נחתו להם בני משפחת זלמנוביץ בנחיתה רכה ארבעה מטרים לידי. זוג הורים צעירים ושני תינוקות. קיבלתי הלם לא קל, אבל נאמן להשקפתי, החלטתי להתעלם מהזלמנוביצים, מה לי ולהם, אני בשלי והם בשלהם. מפעם לפעם כשנפגשנו במדרכה ובחצר, זלמנוביץ קידם אותי בברכת בוקר טוב או ערב טוב, ואני בלעתי את הלשון, התייחסתי אליו כמו אל אור ובקושי הנהנתי לו בחצי ראש.

ערב אחד צלצל בדלת. אני פותח. הנה מולי בשידור חי זלמנוביץ הצעיר,

שלך עד נימי דמך הדקיקים. ברכני אדון רפאלי שארגיש בצדקת דרכי כיהודי דתי, כפי שאתה מרגיש בדרכך, ושלא אאבד את חיוניותי ועוצמתי עד גיל זקנה ושיבה כמו שיש בך זקני היקר, כך אמר.

'אתה' קולט? הזלמנוביץ הזה התחנן שאברכו שהוא יזכה ללהט שיש בי, לעוצמה שיש בי בסלילת האידיאולוגיות הנבובות שיש לי, ובכל כך הרבה תמימות ופשטות, ענוה ושפלות, עד שחשתי שהמילים שלו משספות את מְעֵי ההומים. ואת לבי האכזר, ובעיקר את היצר הרע והנורא המוליך אותי שולל בדרכיו המתעתעות.

זלמנוביץ נפנה ויצא, לא לפני שבירכני בלילה טוב. אבל לא היה לי לילה, ולא היה לי טוב, נשארתי יושב המום על הכורסה ומשחזר פעם אחר פעם, את אותן עשר דקות נדירות בהן אני מקלל, הוא מברך. אני מעליב, הוא מלטף. רק לפנות בוקר נרדמתי, ולא הלכתי לעבודה. בצהריים התעוררתי, מובס, שבור ומושפל, אך אין ספק, קליפה קטנה של רוע נשרה ממני. רוח שברירית אך נעימה של אמונה חדרה לתוכי. כן, גם רוח מתוקה של סימפטיה החלה לקנות שביתה בלבי כְּלָפִי הזלמנוביצים.

זהו, ידידי, התעייפתי. אין לי מה לחדש. מאותו לילה אימתני ומביש

בוטה, הכי תקיפה, הכי משפילה, הכי מעליבה, כולי רושף וזועף, כולי עברה וזעם נגד הנציג של העולם והממסד החרדי שנוא נפשי. 'למה באתם לכאן בכלל? למה לא נשארתם בבני ברק?' אתם פרזיטים, כל מה שהיה לי בלב, פְּרָאוֹת, בלבלב, בכליות, ה-כ-ל שפכתי עליו בקיתונות של כעס מחד, ומאידך בהתלהבות אדירה כמו נחשול עצום בים סוער המאיים לכבוש את החוף.

ככל שהשפלתי והבכתי אותו, התחזקתי באמונתי הפנימית היוקדת שכל מילה שלי היא יהלום נוצץ, ומשפטי המנוסחים היטב מייצרים נאום קטלני מאין כמוהו. ואחרי שאביס את הזלמנוביץ הזה, הוא כבר יעוף מפה לכל הרוחות ויעלם מן השכונה השקטה והחופשית שלנו.

וכאן, בנקודת הסיום של המתקפה הקטלנית והמתלהמת שלי, היבט בי זלמנוביץ הצעיר, במבט מבוייש אך חודר, התרומם מן הכסא, הרכין ראשו לעברי ואמר לי במילים ביישניות אך נוקבות תהומות:

'ברך אותי מר רפאלי, ברך אותי להקדוש ברוך הוא יתן לי התלהבות כמו שלך בעבודת ה', שיתן לי הקדוש ברוך הוא אמונה תמימה בו ובתורתו כפי שאתה מאמין באידיאולוגיה

בן 25 תלמיד חכם, ואני עם הארץ בן 65 העושה את צעדיו הראשונים בעולם המופלא של הקדוש ברוך הוא, עולם שנכנסים אליו עם מפתח ההשראה של תיקון המדות והענוה שאין לה קץ...

התחלתי להתקרב, להתעניין, להסתקרן. זלמנוביץ היה לי למצפן, למורה דרך, לידיד נפש, לרב. אני שואל והוא משיב, אני חוקר והוא מסביר. שיהיה בריא, יודע הכל. ההוא

פְּכוּר המבחן...

]ועתה אין בכוונתנו לבאר מדוע הקפיד רבי לייב כל כך על התשלום עבור הישיבה, אלא לספר סיפור שקרה בעקבות כך].

פעם אחת, בא בחור יתום שביקש להתקבל לישיבה, אבל אמר שאין לו כסף, ולמרות זאת הוא רוצה ללמוד דוקא בישיבה של סטוצ'ין.

הבחור הגבאי ידע שרבי לייב לא יסכים לקבלו לישיבה, אך הבחור היתום התעקש וסירב לעזוב.

אותו בחור שהיה ממונה גם על סידור הארוחות לבחורים, סידר ארוחות לאותו יתום עד שיתברר מצבו. ואף על פי שידע כי רבי לייב יכעס עליו, החליט כי כך צריך ונכון לעשות...

בכל יום ששי היה ניגש הבחור לרבי לייב ומראה לו את הרשימה של כל הבחורים, איפה יאכל כל אחד מהם

סיפר הגה"צ הרב שלום שבדרון זי"ע"א (שאל אביך ויגדך, חלק ג - עמוד רכד):

היה זה עוד כאשר עמד הגה"צ רבי לייב חסמן זי"ע"א בראש הישיבה בסטוצ'ין.¹ אחד מהתנאים שהוא התנה עם הרוצים להתקבל לישיבתו היתה הדרישה לשלם שכר לימוד חדשי בסך רובל אחד. ומי שלא היה מוכן לשלם - לא היה מתקבל בשום פנים ואופן. ובמקרה שנמצא בחור שהיה מחוסר כל - היה רבי לייב מציידו במכתב המלצה ובכסף, כדי שיסע לישיבה אחרת.

וזה היה סדר הקבלה:

מי שרצה להתקבל לישיבה היה ניגש תחילה לגבאי - אחד מהבחורים שהתמנה לכך - והיה שומע ממנו באופן כללי על סדר היום בישיבה, ועל תנאי התשלום. ורק אחרי שהסכים להתנהג כפי רוח הישיבה, הוא היה ניגש למבחן.

מעין החכמה

1. **לאחר** שעלה לארץ ישראל, שימש כמשגיח של ישיבת חברון.

אבל בפעם הזו קרא לבחור הגבאי וכיבד אותו שהוא יהיה השליח ציבור בתפילת ערבית, בלוחשו באזנו: 'הלא אתה מחליט החלטות בישיבה, אם כן אתה כאחד מרבני הישיבה, ולכן גש לעמוד!'

שינוי של הבחור נקשו דא לדא בשעה שניגש לתפילה, אבל הוא ידע שהצדק עמו, ומזה התחזק והתפלל ערבית בעוז, בלי פחד.

כל הבחורים בישיבה השתוממו על הדבר והחליפו ביניהם דיבורים: 'מה קרה שנותנים לבחור לעבור לפני התיבה במקום אחד מרבני הישיבה', ולאף אחד לא היה הסבר לכך...

שוב חזר על עצמו המחזה בהבדלה. מדי שבוע היה רבי לייב מבדיל בפני כולם, והנה, הפעם, הוא פונה לבחור הגבאי ואומר לו: 'הלא עכשיו אתה ראש הישיבה, אם כן תבדיל בבקשה'. ושוב החלו הלחשושים: 'מה פשר כל השינויים הללו?...'

הבחור שוב נתקף רעדה, אבל מיד גם התחזק בעצמו: הלא אני צודק, ואם כן אשמיע את ההבדלה בלי פחד, וכך עשה, בהיותו בטוח שבכך כבר חינך אותו המשגיח במדה מספקת, אלא שלא כך היו פני הדברים. מנהג היה בישיבה, שאחר ההבדלה אומרים שבוע טוב לרבני

בשבת ובמשך כל השבוע. ובאותו שבוע, כשהראה לו את הרשימה, צדה עינו של רבי לייב את שמו של הנער היתום, ומיד שאל: 'מי זה?'

השיב הבחור, כי סידר אותו לארוחות שבת, אבל אחרי שבת עליו לעזוב - מאחר שאינו יכול לשלם את הרובל בכל חודש.

הבחור סיים את הסברו וציפה בלב שלם לנזיפה שתבוא. 'אמנם' - חשב - 'נזיפה זה לא דבר נעים, אבל אני לא צריך להתרגש, כי התנהגתי כפי שהייתי צריך להתנהג!'

רבי לייב הגיב ואמר: 'היית צריך לשלוח את היתום לגבאי של העיר, שהוא ידאג לסדר לו ארוחות, ואין זה שייך לגבאי של הישיבה שהרי אין הוא נמנה עם תלמידיה, על כן אני קונס אותך - שאתה עצמך תאכל ממה שיש לך ולא ממטבח הישיבה, ואילו הבחור היתום יאכל את המנה שלך'.

מכיון שהגבאי התכונן לעונש חמור מזה, היה שבע רצון מהעונש שקיבל, ואכל בשמחה את האוכל שלו.

מנהגו של רבי לייב היה להשמיע שיחה בסעודה שלישית, והשליח ציבור בתפילת ערבית (של מוצאי שבת) היה אחד מרבני הישיבה או רבי לייב עצמו.

שצדקת במה שעשית? ושוב חזר
הבחור בבטחון גמור על צדקתו.

ואז קם המשגיח ממקומו, נתן ידו האחת
ולחץ את יד הבחור ואת ידו השניה
הניח על כתפו ואמר: 'לך בכחך זה
ותפעל לטובתם של ישראל! בזה שאתה
עומד על דעתך ולא נשברת מכל מה
שעשיתי לך, הוכחת שבאמת נתכוונת
לשם שמים ויש בך כח לעמוד, ובכח זה
תפעל פעולות טובות לישראל.'

ובחור זה באמת פעל בכחו הרבה,
ושמו היה הגה"צ רבי חיים
חייקל מילצקי זיע"א.

הנה כי כן, כזו היתה דרך החינוך של
המשגיח רבי לייב חסמן זצ"ל,
וכך באמת העמיד בחורים שהיו ברבות
השנים לגדולי ישראל...

חלקו של בנימין

וכתב הגאון הרב ישראל אריאל
שליט"א, וז"ל:²

מדברי חז"ל (בבא בתרא נו.) עולה
שגבולות השבטים בארץ ישראל
סומנו בימי יהושע באופן מדויק, וזה על
ידי זריעת צמח החצב שהבדיל בין שדה
לשדה ובין שבט לשבט. והגבולות

הישיבה, ורבי לייב ציוה על כל הבחורים
לומר 'שבוע טוב' גם לבחור הגבאי...

אחרי שחזרו הבחורים למקומותיהם,
אמר רבי לייב לגבאי: 'אתה
תשאר אתי פה'. וציוה עליו לשבת על
כסא לידו, הוציא חפיסת סיגריות מן
המגירה ונתן סיגריה לבחור, ושניהם
עישנו יחד, כשהמשמעות היתה ברורה:
הוא, הבחור, ראש הישיבה... וכבר לא
ידע מה עוד יקרה לו.

ואז התחיל רבי לייב לשאול אותו:
'האם אתה באמת סבור שאתה
צודק במה שעשית?'

והבחור השיב: 'כן!'

רבי לייב פקח את עיניו ותקע בו מבט
נוקב ושוב חזר על השאלה,
והפעם בקול רם: 'אתה באמת חושב

בשעה שעמדו עם ישראל על גבול
ארץ ישראל, ציוה הקב"ה את
משה רבינו לחלק את הארץ לשבטים,
על ידי גורל ורוח הקודש, ומשה עשה
כן. אך מכיון שמשה לא נכנס לארץ,
מי שחילק בפועל את הארץ היה
יהושע בן נון.

מעין החכמה

2. **אוצר** ארץ ישראל (שער ה - עמוד 304).

מסילות אל הנפש

פרשת ויגש - חלקו של בנימין

של בנימין, אלא שבקרן מזרחית דרומית של המזבח היה חלק קטן שהיה שייד ליהודה³ (חלק קטן בגודל אמה).

והנה מצאנו לרבותינו המפרשים שהקשו כמה וכמה קושיות על דברי הגמרא הללו, ואנו, בשיחתנו זאת, נתייחס רק לקושיא אחת.⁴

כשאנו מתבוננים בחלקו של בנימין אנו רואים שהיו בחלקו: האולם, ההיכל, ובית קדשי הקדשים! כל עיקרו של בית המקדש היה בחלקו ונחלתו.

מקום הארון והלוחות, עיקר מקום משכן השכינה, היה בחלקו.

מקום המנורה, השולחן ומזבח הזהב, גם הוא היה בחלקו.

מקום המזבח, שם נעשתה עיקר עבודת המקדש - הקרבת הקרבנות, גם הוא היה בחלקו.

ומה היה חסר? בסך הכל עומק אמה אחת לאורך רוב הצד המזרחי, ולאורך רוב הצד הדרומי. חלק מועט וזעיר זה היה לחלקו של יהודה.

שעברו בין השבטים עברו באופן מדויק מאוד, על הסנטימטר.

חז"ל (מגילה כו.) מביאים דוגמא לגבול מדויק, בגבול שבטי יהודה ובנימין. חז"ל מתארים את קו הגבול של שבטים אלה, העובר בתוך חצרות המקדש ותוחם את המזבח. וזה לשונם:

'מה היה בחלקו של יהודה? - הר הבית, הלשכות והעזרות.

ומה היה בחלקו של בנימין? - אולם והיכל ובית קדשי הקדשים, ורצועה היתה יוצאת מחלקו של יהודה ונכנסת בחלקו של בנימין, ובה מזבח בנוי. כלומר, הגבול היה מדויק עד כדי יצירת רצועה צרה המתפתלת בגבול וחוזרת אליו. **'והיה בנימין הצדיק מצטער עליה בכל יום לבלועה, שנאמר: "חופף עליו כל היום" (דברים לג, יב), לפיכך זכה בנימין ונעשה אושפיזכן לשכינה'.**

ולמרות שמפשט הגמרא משמע שכל המזבח היה בנוי בחלקו של יהודה, כשמתבוננים במסכת זבחים (גג:) רואים שכל המזבח היה בנוי בחלקו

מעין החכמה

זאב יטרף" (בראשית מט, כז), דאמר רב שמואל בר רב יצחק, מזבח אוכל בחלקו של יהודה אמה.

4. ראה בספר דברות צבי (חלק טו - עמוד קא) לגה"צ הרב צבי וייספיש שליט"א.

3. ומטעם זה לא היה שם 'יסוד'. וזה לשון הגמרא (שם): 'קרן מזרחית דרומית לא היה לה יסוד, מאי טעמא? אמר רבי אלעזר, לפי שלא היתה בחלקו של טורף (בנימין, דכתיב ביה: "בנימין

ונשאלת השאלה הפשוטה, מה שייך כאן צער? וכי זה היה בידיו של בנימין לקבוע אם הרצועה תהיה שייכת לו או ליהודה? והלא הנחלות התחלקו על ידי גורל ורוח הקודש? **ונביא** קושיא נוספת...

כיצד היא תגובתו של בנימין לזה - 'מצטער עליה לבולעה בכל יום'. לא צער חד פעמי עם היוודע הדבר, אלא צער הקיים ומתחדש בכל יום. רצונו של בנימין לבלוע את אותה רצועה, שתהיה אף היא בחלקו!...

על שפת הים...

ומבואר בדברי הגמרא, שהראשונים שמסרו את נפשם וקפצו לים היו שבט בנימין, ואף על פי כן זה עדיין לא הספיק כדי לזכות להיות המארח של השכינה, ורק אחרי ששבט יהודה זרקו עליהם אבנים הם זכו לכך.

ואם מתבוננים בגמרא הזו מתעוררת השאלה הבאה:

כאמור, בני שבט יהודה זרקו אבנים על בני שבט בנימין, ובזכות זה זכו בני שבט בנימין ונבנה בית המקדש בחלקם. ואם כן מדוע מסיימת הגמרא ואומרת: **'לפיכך זכה בנימין הצדיק** (ופשוט שהכוונה לבנימין בנו של יעקב אבינו) **ונעשה אושפיזן לגבורה'**. מה הקשר בין המעשה הזה לבנימין?!...

ולפני שנשיב נלמד קצת על דמותו של בנימין הצדיק...

במסכת סוטה (לו:): מצאנו טעם אחר מדוע זכה בנימין שבית המקדש יהיה בחלקו. וזה לשון הגמרא הקדושה:

היה רבי מאיר אומר, כשעמדו ישראל על הים - ועדיין לא נבקע, **היו השבטים מנצחים זה עם זה, זה אומר: אני יורד תחילה לים, וזה אומר: אני יורד תחילה לים.**

קפץ שבטו של בנימין, וירד לים תחילה!
שנאמר: "שם בְּנִימִן צָעִיר רִדִּים" (תהלים סח, כח) - **אל תקרי רִדִּים, אלא רד ים** - מכיון שזכה בנימין וקפץ ראשון לים זכה להיות רודה על ישראל, שזכה ויצא ממנו המלך הראשון - שאול!

והיו שרי יהודה מתקנאים בהם ורוגמים אותם באבנים, שנאמר בהמשך הפסוק: "שְׂרֵי יְהוּדָה רִגְמָתָם" (שם), **לפיכך זכה בנימין הצדיק ונעשה אושפיזן לגבורה, שנאמר: "ובין כְּתַפּוֹי שְׂכָן"** (דברים לג, יב).

חותם השבטים - בנימין

וכתב הזוהר הקדוש (וישלח דף קעד ע"א - בתרגום ללשון הקודש):

ומיד בלידת בנימין התחילה השכינה להתתקן ביי"ב שבטים כי הוא השלים את המנין, ובשבט בנימין התחילה מלכות שמים להתודע ולהתגלות בארץ, שכן שאול שהיה המלך הראשון לישראל היה משבט בנימין.⁵

בי"ד כסליו שנת 2193 לבריאת העולם נולד ליעקב אבינו בנו הראשון - ראובן, וכעבור שבע שנים, בא' תמוז שנת 2199 נולד ליעקב בנו האחד עשר - יוסף (ובנוסף היתה לו בת אחת ושמה, דינה).
וכעבור שמונה שנים (בערך), ביי"א בחשון שנת 2208 לבריאה, נולד לו בנו השנים עשר - בנימין.

מעין החכמה

צירוף מאיר באחד משנים עשר חדשי השנה ומחיה את כל הבריאה במשך אותו חודש. ושנים עשר השבטים הקדושים הם כנגד שנים עשר הצירופים הללו של שם הוי"ה המחיים את כל הבריאה.

לכן מצינו בדברי חז"ל (פסיקתא רבתי - פיסקא ד) שאמרו: כל מה שברא הקב"ה - בזכות השבטים ברא. אתה מוצא שנים עשר חודש בשנה, שנים עשר מזלות ברקיע, שנים עשרה שעות ליום ושנים עשרה שעות לילה. אמר הקב"ה: אפילו העליונים והתחתונים לא בראתי אלא בזכות השבטים, שכך כתב: "את כל אלה ידי עשתה" (ישעיה סו, ב), בזכות "כל אלה שבטי ישראל שנים עשר" (בראשית מט, כח).

והנה כנגד בניו של יעקב אבינו, השבטים הקדושים, יצאו מעשׂו הרשע אחד עשר אלופים טמאים. כפי שהתורה מפרטת בסוף הפרשה: "וואלה שמות אלופי עשיו... אלוף תמנע, אלוף עֲלֹה, אלוף יתת, אלוף אהליבמה, אלוף אֶלָה, אלוף פינן, אלוף קנו, אלוף תימן, אלוף מבצר, אלוף מגדיאל, אלוף עירס" (שם לו,

5. בשיחה שמסר אבא מארי עט"ר רבינו יורם מיכאל אברג'יל זיע"א אמר (אמרי נועם, וישלח - מאמר ט), וז"ל:

בפרשת וישלח מספרת התורה הקדושה על לידתו של בן הזקונים של יעקב אבינו ע"ה - בנימין. בלידה זו של בנימין השלים בעצם יעקב אבינו את עיקר תפקידו בעולם - להוליד שנים עשר בנים קדושים וטהורים, שיהיו ראשי שנים עשר השבטים הקדושים, אשר מהם מורכב כל בית ישראל לדורי דורות.

מספר זה של שבטי ישראל אינו מקרי חלילה וחס, אלא הוא מכוון גדול מאת הבורא ברוך הוא. וענין מספר זה הוא כפי שמבאר הגה"ק המקובל האלקי רבי יוסף גיקטיליא זיע"א (ישערי אורה - שער ז): ולפי שזכה יעקב להיות שם הוי"ה נקרא עליו, זכה לצאת ממנו י"ב שבטים צדיקים, כנגד י"ב צירופים של שם הוי"ה יתברך.

והיינו כי ניתן לצרף את שם הוי"ה בשנים עשר צירופים שונים ולא יותר, וכל

אלופי עשיו, זהו אך ורק כאשר כל שנים עשר השבטים הקדושים מאוחדים זה עם זה, כאיש אחד בלב אחד.

זהו שנאמר: "בזעקך יצילוך קיבוציך" (ישעיה נז, יג), ואומר על כך המדרש (בראשית רבה, פרשה פד - אות א): כינוסו וכינוס בניו הצילו מיד עשיו. כלומר, מה שהציל את יעקב ובניו מִעֵשׂוּ הרשע ונתן להם כח להתגבר עליו ועל אלופיו זהו קיבוצם וכינוסם באהבה ואחדות זה עם זה.

על פי זה יובן באופן נפלא מדוע כששמעה אסתר המלכה על גזירתו הקשה של המן הרשע - "להשמיד להרוג ולאבד את כל היהודים מנער ועד זקן טף ונשים ביום אחד" (אסתר ג, יג), מיד שלחה לומר למרדכי היהודי: "לך כנוס את כל היהודים הנמצאים בשושן" (שם ד, טז) - והיינו משום שהמן הרשע ועשרת בניו, שבאו מזרעו של עשיו הרשע, היו מכוונים ממש כנגד אחד עשר אלופיו של עשיו, וידעה אסתר המלכה שרק כאשר כל עם ישראל, על כל שנים עשר שבטיו, מתאחדים זה עם זה כאיש אחד בלב אחד, רק אז יש בכחם להכניע את אחד עשר אלופי עשיו.

לכן צִוְתָה את מרדכי: "לך כנוס את כל היהודים", כלומר, לך וכנס את כל היהודים באהבה ואחדות, ועל ידי זה נצליח להכניע את אחד עשר הארורים, המן ועשרת בניו הטמאים. ואכן, כינוס קדוש זה פעל בסופו של דבר את פעולתו, ותוצאתו היתה שהמן ועשרת בניו נתלו על העץ, וליהודים היתה אורה ושמחה וששון ויקר.

זהו בעצם סיכומה העיקרי של פרשת וישלח הנקראת בשל"ה הקדוש 'עמוד הגולה'. **אם רצוננו לצלוח את הגלות בשלום עלינו לבער מתוכנו את יצר השנאה והמחלוקת, ולהשתדל**

מ-מ). ומה שנקראו בני עשיו 'אלופים', שהוא לשון שררה וגדולה, היינו משום שכל מהותה של הקליפה היא גאווה וגסות הרוח. לעומת זאת, השבטים הקדושים, בניו של יעקב אבינו, אחזו במדת אביהם שאמר: "קטונתי מכל החסדים" (בראשית לב, יא), המורה על ענוה ושפלות רוח.

וכל זמן שטרם נולד בנימין, ובני יעקב היו רק אחד עשר, לא היה בכחם להכניע לגמרי את עשיו הרשע, כיון שכנגד אחד עשר בני יעקב שמצד הקדושה עמדו חוצץ אחד עשר אלופיו של עשיו שמצד הקליפה. לכן כשנפגשו עם עשיו הוצרכו להיכנע לפניו ולהשתחוות לו, כפי שמשופר בתחילת פרשתנו. אולם לאחר שנולד בנימין ונשלמה קומת בניו של יעקב ועמדה על מספר שנים עשר, שהוא מספר אחד יותר ממספר אלופי עשיו, שוב לא הוצרכו להיכנע לו.

ומבואר בספרים הקדושים שאחד עשר אלופי עשיו הם בעצם אחד עשר כחות טומאה קשים ביותר, וכנגדם נזכרו בפרשת כי תבוא' (דברים פרק כז) אחד עשר 'ארורים', כפי שמפרש רש"י שם (פסוק כד): ראיתי ביסודו של ר' משה הדרשן י"א ארורים יש כאן.

וכאשר אדם הולך בדרכם ודבק במעשיהם הטמאים של עשיו ואחד עשר אלופיו, על ידי זה הוא מושך על עצמו את אחד עשר הארורים שכנגדם, בר מינו. מאידך, כשאדם משתדל ללכת בדרכם ולדבוק במעשיהם הקדושים של שנים עשר בני יעקב - שבטי-י"ה הקדושים - על ידי זה הוא מכניע את עשיו ואחד עשר אלופיו, ומרחיק ממנו ומבני ביתו את אחד עשר הארורים שכנגדם, ומושך על עצמו ועל בניו ביתו שפע של ברכה והצלחה.

אולם זאת יש לדעת, שכל מה שאמרנו שיש בכחם של שנים עשר השבטים הקדושים לגבור על אחד עשר

ולכן כאן כשרצתה השכינה להתתקן ולקחת את הבית לשרות על הי"ב שבטים, נעשה דין ברחל שהשפיעה המלכות עליה את דיניה לכן מתה, ואחר כך נתתקנה המלכות להתיישב בתחתונים ולשרות על הי"ב שבטים.

ובנימין שהיה יתום מאמו כבר משעת לידתו, מצא נחמה ועידוד אצל אחיו יוסף בן השמונה (בערך).

והשנים המשיכו לחלוף...

ממשיך הזוהר הקדוש (שם) וכותב:

'ומכיון' שבזכות בנימין החלה ספירת המלכות (השכינה) להתוודע ולהתגלות בתחתונים, לכן בשעת לידתו מתה אמו, רחל.

לפי שבנין המלכות הוא על ידי דין וגבורה שהוא שורש המוות לכן בעת תיקונה צריכה להוציא ולפלוט ממנה את הדינים, והיא משפעת אותם על איזה צדיק שמת בשביל זה ועל ידי זה היא נתמתקת ומשם ואילך היא מתיישבת למטה.

טשטוש עקבות והעלמת ראיית...

שמונה שנים לא היה שם אתם בשעה שמכרוהו.⁷

בשנת 2216 לבריאה מכרו האחים את יוסף.⁶ ובנימין שהיה אז רק בן

מעין החכמה

שמה יכול לשברם בבת אחת?! ואילו נוטל אחת אחת אפילו תינוק משברן. וכן אתה מוצא שאין ישראל נגאלין עד שיהיו כולן אגודה אחת, שנאמר: "בימים ההמה ובעת ההיא נאום ה' יבואו בני ישראל ובני יהודה יחדיו וגו'" (ירמיהו ד, ט) - כשהן אגודים, מקבלין פני שכינה!

6. כתב הגה"צ הרב שלמה יהונתן יהודה פישר זיע"א (בית ישי - דרשות, עמוד רמד), וז"ל: והנה יום י"ז בתמוז הוא יום חטא העגל. ויום ט"ב באב הוא יום חטא המרגלים. ואילו מכירת יוסף לא פורש באיזה יום היה. ואילולי דמסתפינא הוה אמינא שהיה ביום עשרה בטבת. (ורמז לדבר, חודש טבת מזלו גדי, שהוא מסמל חטא מכירת יוסף, על שם: "וישחטו שער עיזים" (בראשית לו, טא)...

7. כך הובא בתרגום שני למגילת אסתר (ג, ד).

בכל כחנו לבקש את האחדות, לרדוף את השלום, ולהרבות באהבה לכל אחד ואחד מישראל באשר הוא. כאשר נטיב לעשות זאת, אז, ורק אז, שום אומה ולשון שבעולם לא תוכל להזיק לנו חלילה ונוכל בנקל לגבור על כולם.

ומה נעמו דברי המדרש רבי תנחומא (פרשת נצבים - אות א) על הפסוק: "אתם נצבים היום כולכם" (דברים כט, ט), אשר הטיבו להמחיש זאת יותר מכל:

מה היום מאיר פעמים ומאפיל פעמים, אף אתם - כשאפלה לכם, עתיד להאיר לכם אור עולם, שנאמר: "ה' יהיה לך לאור עולם" (ישעיהו ס, כ). אימותי? בזמן שתהיו כולכם אגודה אחת, שנאמר: "יחיים כולכם היום" (דברים ד, ד). בנהג שבעולם אם נוטל אדם אגודה של קנים,

דבריך וצודקים מאוד, אך מה נעשה כדי להסיר את חרון אף אבינו מאתנו? מוכרחים אנו לנהוג כעצת יששכר.

עשו האחים ככל אשר הורה להם יששכר ואחר נתנו את הכותונת המגואלת בדם בידי נפתלי ואמרו לו: כאשר תתייצב לפני אבינו אמור לו כי מצאנו את הכותונת הזו בשכם בעת שהגענו לאסוף את מקננו. נטל נפתלי את כתונת הפסים ומיהר ברגליו הקלות אל בית אביו, ובעת שקפץ ועבר בשדות החיטה לא כפף ולא שבר את קני השיבולים בשל קלות רגליו.

בבואו אל יעקב, הראה לו את כתונת יוסף ושאלו: התכיר את הכותונת הזאת, אבי? התבונן יעקב ולתדהמתו נוכח לדעת כי כתונת בנו יוסף היא, ויבן כי צרה נוראה נתרגשה ובאה על יוסף, מרוב צער ויגון לא יכול לענות דבר, נפל ארצה ופיו נאלם כאבן. משחלף זמן מה, קם ממקומו וצעק צעקה גדולה ומרה וכשעיניו זולגות דמעות חמות...

הצער של יעקב אבינו היה צער איום ונורא, צער שנמשך עשרים ושתים שנה ברציפות, וגרם לו להסתלקות השכינה...

לאחר שמכרוהו פנה יששכר אל אחיו ואמר להם:⁸ מה נאמר לאבינו בבואנו אליו וכיצד נצטדק לפניו? הרי פינו יאלם דום נוכח הצרה שהבאנו עליו. על כן עצתי אליכם, טשטשו עקבות והעלימו ראיות!

וישאלוהו אחיו: הכיצד?

ויען יששכר ויאמר: שחטו שעיר עיזים וטבלו בדמו, הדומה לדם אדם, את כתונת הפסים אשר הפשטנו מיוסף. ואחר תקרעו את הכותונת לקרעים רבים וחורים של כידון תנקבו בה. ונשלח את הכותונת הקרועה והמלוכלכת בדם אל יעקב אבינו ונשאלהו לאמר: הכר נא הכתונת בנך היא אם לא? בראות אבינו את הכותונת לא יעלה בדעתו לחשוך בנו ולהטיל בנו דופי ויחשוב כי חיה רעה טרפה אותו.

נשאה עצת יששכר חן בעיני אחיו והסכימו לדעתו. רק ראובן התנגד ואמר: אחי, למה תוסיפו רעה על רעתכם? כלום לא די לכם במה שמכרתם את יוסף לעבד ולא חסתם על הנער, כי עתה תבקשו לרמות ולהונות את אבינו לספר לו סיפור אימים זה? השיבוהו אחיו: אמנם נכונים

מעין החכמה

8. **ראה** בספר אוצר אגדות התורה (חלק א - עמוד ש) לגאון רבי ישראל יעקב קלפהולץ זיע"א.

לנצח נצחים - ישפה!

וְאֶשְׁבֵּל גְּרָא וְנַעֲמָן אַחֵי וְרֹאשׁ מְפִים
וְחָפִים וְאַרְדֵּי (בראשית מו, כא). וביאר
בגמרא הקדושה (סוטה לו):

'בְּלַע' - שנבלע בין האומות. 'בְּכָר' -
בכור לאמו היה. 'אֶשְׁבֵּל' -
ששבאו אל. 'גְּרָא' - שגר באכסניות.
'נַעֲמָן' - שנעים ביותר. 'אַחֵי וְרֹאשׁ' - אחי
הוא וראשי הוא. 'מְפִים וְחָפִים' - הוא לא
ראה בחופתי ואני לא ראיתי בחופתי,⁹
'אַרְדֵּי' - שירד לבין אומות העולם.

הקב"ה העלים מיעקב אבינו את דבר
מכירתו של יוסף. אך מבנימין
הוא לא העלים. ובנימין ידע שאחיו
מכרו את אחיו האהוב, התומך והסועד,
לישמעאלים.

העלמותו הפתאומית של יוסף מחייו
גרמה לו צער עצום, והוא
מֵאֵן להתנחם ממנה. ולכן לכל ילדיו
הוא העניק שמות שיזכירו לו את
יוסף, ואלו שמותם: "בְּלַע וְבְכָר

מעין החכמה

מעשה היה אצל הגה"ק הרב אברהם
גרודזינסקי זצ"ל בימי בחרותו,
בהיותו בחוג משפחתו במעון קיץ באוטובוצק
ליד ורשא, ערב אחד הסתובב בחדרו ושמחה
עצומה שרויה על פניו. משנשאל לפרש שמחתו,
ענה כי ביום זה מתקיימת בסלבודקא חתונת
אחד מתלמידי הישיבה ואם כי איננו עתה
ממשתתפי השמחה במקומה, הרי יכול הוא
והיב לשמוח בעצמו בשמחת חברו גם מרחוק...

ובענין זה מצאנו מכתב שכתב הגה"ק הרב
שרגא פייבל מנדלוביץ לאחד מתלמידיו
שנבצר ממנו לבוא לשמחתו, וכך כתב:

חביבי ויקירי הנמצא עמוק עמוק בקירות
לבי. כמדומני כי למותר הוא לתאר
לפניך את גודל השתוקקותי לשמוח ולשמח
אותך בשמחתך, ולא אגזים אם אומר כי זה
זמן רב קויתי וחקיתי בכליון עינים על שעה
המאושרה הזאת, ובדמיוני תיארתי לפני

9. בספר המשגיח דקמניץ (עמוד 129) הובא:
כאשר נפגשו יוסף ובנימין, שאל
יוסף את אחיו: בנימין, כמה ילדים יש לך?

ובנימין השיב יש לי עשרה בנים, וביאר לו
את הטעם של שמותם (כמובא למעלה).

והנה על המשפט 'מְפִים וְחָפִים' - הוא לא ראה
בחופתי ואני לא ראיתי בחופתי, הקשה
הגה"ק רבי חיים שמואלביץ זצ"ל, אני מבין
את הצער שהוא לא ראה בחופתי. אבל פחות
מובן, לכאורה, הוא הצד של 'ואני לא ראיתי
בחופתי'... אלא כשאי אפשר להשתתף בשמחת
השני זו צרה שראוי להנציח אותה בשם...

על אדם הראשון בגן עדן נאמר: "לא טוב
היות האדם לבדו" (בראשית ב, יח). מה רע
היה לו שם? - מלאכים היו צולים לו בשר
ומוזגים לו יין - הוא היה במחיצתם של
מלאכים...! גם על 'גן עדן' אפשר לומר 'לא
טוב' אם אי אפשר לשמוח עם השני...

ראובן - אבנו אודם וצבעה אדום.
שמעון - אבנו פטודה וצבעה
ירוק. לוי - אבנו ברקת ובה ישנם כמה
צבעים: לבן, שחור, ואדום.

יהודה - אבנו נופך וצבעה כעין תכלת.
יששכר - אבנו ספיר וצבעה
שחור דומה לכחול. זבולון - אבנו
יהלום וצבעה לבן.

דן - אבנו לָשֶׁם, וצבעה כצבע
הכורכום. גד - אבנו שָׁבו,
וצבעה מעין אפור. נפתלי - אבנו
אַחְלָמָה, וצבעה כעין יין צלול.

אשר - אבנו תרשיש, וצבעה כעין שמן
זית. יוסף - שוהם, וצבעה שחור.
בנימין - אבנו ישפה.¹⁰ וכתב רבינו בחיי
(שמות כח, טו): והיא (הישפה) כלולה
מגוונים הרבה - אדומה, שחורה, ירוקה.

וממשיך רבינו בחיי וכותב:

ז'וניתנה לבנימין לפי שנשתנה לבו
לגוונים הרבה, וחשב מחשבות

ולמרות הצער העצום שלו, הוא שמר
על פיו, ולא גילה ליעקב
אביו על המכירה. ובזכות כך הוא זכה
שאבנו בחושן תהיה אבן הישפה!

וזוה לשון המדרש (אסתר רבה, פרשה ו -
אות יב): 'רחל תפשה פלך שתיקה -
ראתה סבלונותיה ביד אחותה ושתקה.
בנימין בנה תפש בשתיקה, תדע
שאבנו שהיתה בחושן היתה ישפה,
לומר יודע היה במכירת יוסף ושותק,
'ישפה' - יש פה ושותק!'

וכאן נעצור לרגע ונרחיב בענין
ה'ישפה':

בשעה שהוקם המשכן נמשחו אהרן
ובניו לכהונה. והקב"ה ציוה
לעשות לאהרן הכהן שמונה בגדים,
ואחד מהשמונה בגדים היה החושן.

בחושן היו קבועות י"ב אבנים יקרות,
ועל כל אבן היה כתוב שם
אחד מי"ב שבטי"ה.

מעין החכמה

האמיתי שלי הדבק בך בכל עוז, יקח חבל גדול
ונמרץ בשמחתך אי"ה, ולא נשאר לפני כי אם
לברך אותך ברכת הדיוט, והנני מאחל לך...

10. בקרוב ממש נזכה לביאת המשיח
ולהתגלות אורו יתברך בעולם,
ואז נזכה גם לבנין ירושלים, ויתקיימו בנו
הפסוקים: "עֲנֵה סֶעְרָה לֹא נִחַמָּה הִנֵּה אֲנִי

כמה פעמים את הריקודים ואת הכרכורים
שארקד ואכרכר לפניך בשמחתך, אבל רבות
מחשבות בלב איש ובוודאי גם זו לטובה.

אבל ידוע תדע ידידי כי רק גופי - בעל שלשת
הממדים הנתון בזמן ובמקום - יעמוד
מרחוק, אבל רוחי ונשמתו השוחקים לכל
מרחק, שהינם למעלה מהזמן והמקום, האיני

יש פה, וזה יורה על מעלתו שאף על פי שהיה לו פה והיה לו לגלות הדבר שתק ולא גילה!
והשתיקה של בנימין המשיכה ללוות אותו...

במכירתו של יוסף, אם יגלה הדבר לאביו אם לא, ואף על פי כן נתגבר על יצרו והיה מעצור לרוחו ולא גילה הדבר לאביו, ולכך ניתנה לו האבן הזאת, ונקראת 'ישפה' - שתי מילות

סוף סוף נמצא הגנב!

הוא הכניס אותם לתא מעצר לשלש יממות, וכמו שנאמר: "וַיֹּאסֶף אֹתָם אֶל-מִשְׁמַר שְׁלֹשֶׁת יָמִים" (בראשית מב, ז). ולאחר מכן הוא שחרר אותם, נתן להם את המוצרים שהזמינו, ודרש: 'בפעם הבאה שאתם באים תביאו אתכם את בנימין...'

ובתור ערבון שתחזרו לכאן עם בנימין אני לוקח את אחיכם שמעון כבן ערובה, שנאמר: "וַיִּקַּח מֵאִתָּם אֶת-שְׁמֹעוֹן וַיֹּאסֶר אֹתוֹ לְעֵינֵיהֶם" (שם פסוק כד).¹¹

בתחילת השנה השמינית לשיבתו של יוסף על כס המשנה למלך, החלו שבע שנות הרעב שבעקבותיהם נהפך המושג 'לחם לשובע' למושג השייך לסיפורי אגדות...

ורק במצרים, אצל יוסף, היה אוכל! ומכל העולם ירדו למצרים לקנות מיוסף מצרכי מזון!

בפרשה הקודמת - פרשת מקץ - למדנו שכאשר הגיעו האחים ליוסף

מעין החכמה

נחלקו שני מלאכים ברקיע, והם: **גבריאל ומיכאל, ואמרי לה תרי אמוראי במערבא ומאן אינון** - ויש אומרים ששני אמוראים נחלקו בכך, והם: **יהודה וחזקיה בני רבי חייא. חד אמר שהכדכד היא אבן השוהם, וחד אמר ישפה, אמר להו הקב"ה להו כדין וכדין - והקב"ה הכריע שהכדכד תהיה משתי האבנים. וכאמור, אבן השוהם הוא אבנו של יוסף, ואבן הישפה הוא אבנו של בנימין, ולעתיד לבוא הם יתאחדו יחד.**

11. אמנם לאחר שיצאו האחים ממצרים, הוציא יוסף את שמעון מן

מְרַבֵּץ בַּפּוֹךְ אֲבָנֵיךָ וַיִּסְדְּתִיךָ בַּסְּפִירִים. וְשִׁמְתִי כְּכֹד שְׁמֹשֶׁתִיךָ וְשַׁעֲרֵיךָ לְאֲבֵי אֲקָדָח וְכֹל-גְבוּלֶיךָ לְאֲבֵי חֲפָץ" (ישעיה נד, יא-יב).

ירושלים תיבנה באבנים יקרות מאוד, אבני הרצפה - בפוך. היסודות - מאבני ספיר. החלונות - מאבן כדכד. השערים - מאבני אקדח, והם מין אבנים טובות בוערות כלפידים, ושאר האבנים - מאבני חפץ.

ובגמרא הקדושה (בבא בתרא עה). הגדירו מה היא אבן הפְּכֹדֶד, וזה לשונה:

"וְשִׁמְתִי כְּכֹד שְׁמֹשֶׁתִיךָ" - אמר רב שמואל בר נחמני, פליגי תרי מלאכי ברקיעא -

כשהגיעו למצרים עמדו בפני יוסף, ויוסף שהתרגש לראותם, ציוה להכין להם סעודה מלכותית. ויוסף ואחיו התיישבו יחד מסביב לשולחן...

יוסף ישב בראש השולחן, ואחיו ישבו סביב השולחן. במהלך הסעודה השתעשע יוסף רבות בגביע שהיה לו... והאחים הסתכלו חליפות עליו ועל הגביע...

הארוחה הסתיימה, ולפני הפרידה, מילא להם יוסף את שקיהם בתבואה, ושם להם בתוך השקים את כספם חזרה, ואת הגביע שם בשק של בנימין...

הם לא הספיקו להתרחק, וענן סמיך נראה מאחוריהם... הענן הלך והתקרר ומאחוריו התגלה גדוד חיילים: 'עצרו מיד! בשם החוק. אתם עצורים!'

'מה קרה?'

'אתם, בעצמכם, גנבתם את הגביע!'

האחים שומעים את החשד ומיד מבטלים אותו: "חלילה לעבדיך מעשות כדבר הזה. הן כסף אשר מצאנו בפי אמתחתינו השיבנו אליך מארץ כנען

בדרכם חזרה לארץ ישראל, הם גילו שכל הכסף ששילמו על המוצרים הוכנס בחזרה לתוך שקי האוכל! וסימני שאלה כיסו את פניהם...

כשהגיעו לאביהם יעקב סיפרו לו על הקורות אותם, וכשיעקב שמע על כך הזדעזע ואמר: "למה הרעתם לי להגיד לאיש העוד לכם אֶחָ" (שם מג, ו)?! לא! אני לא מסכים לשלוח אתכם את בנימין!

אך אחרי שנגמרה התבואה, ולא נותרה ברירה, ניגש יהודה לאביו ואמר: 'אבא! אני מקבל עלי את האחריות להחזיר את בנימין חי ושלם - "אֲנֹכִי אֶעְרְבֶנּוּ מִיָּדִי תִּבְקָשׁוּנּוּ אִם לֹא תִּבְיָאתִיו אֵלַיךָ וְהִצַּגְתִּיו לְפָנֶיךָ וְחָטַאתִי לָךְ כְּלֹהֵימִים" (שם פסוק ט)!

כששמע יעקב את דבריו של יהודה, הסכים! והוסיף ואמר: "אם כן אפוא זאת עשו קחו מזמרת הארץ בכליכם והורידו לאיש מנחה מעט צרי ומעט דבש נכאת ולט בטנים ושקדים. וכסף משנה קחו בידכם ואת הפסף המושב בפי אמתחתים תשיבו בידכם אולי משגה הוא" (שם פסוקים יא-יב).

מעין החכמה

רבי יצחק אמר, לעיניהם אסרו, כיון שיצאו להם, היה מאכילו ומשקו מרחיצו וסכו.

המאסר והכניסו למלונית. וזה לשון המדרש (בראשית רבה, פרשה צא - אות ח): 'ר' חגי בשם

פרשת ויגש - למה לעשות צרות?!

"אֲשֶׁר יִמְצָא אֶתֹּךְ יִהְיֶה לִי עֶבֶד וְאַתָּם תִּהְיוּ נְקִיִּים" (שם פסוק י').

וְאִיךְ נִגְנַב מִבֵּית אֲדֹנָיְךָ כֶּסֶף אוֹ זָהָב" (שם מד, ז-ח)?!

המפקד החל לחפש בשקו של ראובן, ולאחר מכן עבר לשקו של שמעון... והלאה לפי הסדר, עד שהגיע לשקו של בנימין!

ובלהט דבריהם המשיכו ואמרו: "אֲשֶׁר יִמְצָא אֶתֹּךְ מֵעֶבְדֶיךָ וְמֵת וְגַם אֲנַחְנוּ נִהְיֶה לְאֲדֹנֵי לְעֶבְדִים" (שם פסוק ט).

הא! - פרצה מפיו צעקת צהלה - מצאנו את הגנב!...

מפקד הפלוגה שמע את דבריהם, ולא הסכים. 'לא! לא צריך להגזים!

למה לעשות צרות?!

וכתב הגה"צ הרב שלום צבי שפירא זיע"א (המאור שבתורה, בראשית - עמוד שנא), וז"ל:

ציור חי יש לנו בשתיקתו של בנימין. הבה נתבונן: בנימין ידע כל הכ"ב שנה שהאחים מכרו את יוסף, יש לנו לתאר לעצמנו את מרירותו עליהם וצערו, ועכשיו הנה נדרש מהם מן השמים וחושדים בהם בגניבת הגביע, עונש עבור גניבת אחיהם ומכירתו, והם לא תולים במעשיהם הם, אלא אומרים לו: 'אתה גנב!'

והוא במקום שיפנה אליהם ויאמר להם: אתם אשמים בכל ההסתבכות הזו, והכל בגללכם - הוא אווזו במדתו ושותק!

ומכיון שזכה לקבל בזיונות באהבה, זכה לגדול ולגדול... אך לפני שנמשיך עם בנימין נעצור לרגע...

אמרו במדרש רבי תנחומא (פרשת מקץ - אות י'): 'והיו האחים עומדין ומחבטין לבנימין על כתיפיו ואומרין לו, גנבא ברא דגנבתא! ביישנתו! בן אמך את, כך ביישה אמך את אבינו (כשגנבה את התרפים מלבן).'

ובמדרש (בראשית רבה, פרשה צב - אות ח) הובא ההמשך: 'אמר להון גברא דיוסף - אמר להם מפקד הפלוגה, יש כאן שעירים, יש כאן אחים שמכרו אחיהם? אתמהא! איך אתם שמכרתם את אחיכם והטבלתם את כותנתו בדם, לא מתביישים לבזות את בנימין על מעשה כזה קטן?

ולמרות כל המכות והבזיונות, בנימין המשיך בשתיקתו...

מעלית ושמה 'בזיונות'

אמר לו: 'וכי דבר זה גדול בעיניך, אין זה אלא הדרך הקלה שתצטרך לעשות אם תרצה שנפשך תראה אור האמת.'

מיד עמד והלך לו בפחי נפש...

וכך אמר אבא מארי עט"ר רבינו יורם מיכאל אברגיל זיע"א, כידוע הרוצה שיגדלו לו ירקות משובחים ועסיסיים, עליו לזבל את שדותיו. וכיצד מזבלים? מפזרים על האדמה זבל (צואה) של פרות או כבשים בכמות גדולה ואחר כך הופכים את האדמה וזורעים.

אדם מגיע לחנות וקונה עגבניות מלפפונים וירקות ונעלם מעיניו שכל הירקות האלו גדלים מזבל פרות וכבשים!

וכך זה האדם, חוק קבע הקב"ה בעולמו שהגדילה של האדם תבוא רק על ידי שזורקים עליו זבל, והיינו שמשמיצים אותו ומבזים ומחרפים אותו, ורק כך גדלים.¹²

רבינו המהרח"ו כתב ספר מוסר בשם 'שערי קדושה', ושם (חלק ד - סוף שער א) הובא כך:

מעשה באיש אחד, שהיה מתענה רוב הימים, ועושה כמה צדקות, ומשיא כמה יתומות, אבל היה רודף אחר השררה. ובא אצל המתבודדים שהגיעו אל מעלת הנבואה, ואמר אל הגדול שבהם:

'אדוני בחסדך הודיעני טעם זה, למה אחר שעשיתי כל מעשים טובים האלו, למה לא זכיתי למדרגת הנבואה לומר עתידות כמוך?'

אמר לו: 'קח לך כיס מלא אגוזים ותאנים, ותלהו על צוארך, ולך אל רחוב העיר בפני גדולי העיר ונכבדיה, וקבץ נערים, ואמור להם, הרוצה שאתן לו תאנים ואגוזים, יבוא ויכה אותי בידו על צוארי, ואחר כך על לחיי, ואם כן תעשה פעמים רבות, שוב אלי, ואני אדריךך בדרך השגת האמת.'

אמר לו: 'אדוני! ואיך יתכן זה לאיש נכבד כמוני?!'

מעין החכמה

כי צריך כל אדם למעט בכבוד עצמו ולהרבות בכבוד המקום. כי מי שרודף אחר הכבוד, אינו זוכה לכבוד אלקים, אלא לכבוד של מלכים, שנאמר בו: 'וכבוד מלכים חקור דבר' (משלי כה,

12. ראה באריכות בספר הקדוש ליקוטי מוהר"ן (קמא, תורה ו - אות א) שביאר סוד זה, ונביא את תחילת דבריו והרוצה יענין שם (עם ביאור המפרשים), וז"ל:

ולעשות, בזיכוך המדות ובשבירת התאוות ובעשיית טוב, ואזי לבו נשבר בקרבו בגלל ריחוקו מאור פני ה' השורה דוקא על הראויים לו, אזי הוא זוכה לקבל כחות להמשיך ולצמוח!¹⁴

אך צריך לדעת שזה לא חייב להיות על ידי אחרים,¹³ גם כשאדם זוכה לעשות חשבון נפש אמיתי עם עצמו ולהכיר את הדברים הטובים שבו, וגם את כל מה שמוטל עליו עוד לתקן

מעין החכמה

אבל אם האדם מקבל בזיון מאשתו אז יותר נכנע ונשבר לבו כנרגש בחוש, כי חלק הרע נכנע ביותר, וכל שכן אם מקבל בזיון מאחרים ממש, בוודאי יותר נכנע חלק הרע שבקרבו.

לכן כתבו רבינו הקדוש האר"י ז"ל והרמ"ק ז"ל שיותר מועיל קבלת הבזיונות מאחרים יותר מכל מיני סיגופים שבעולם, הגם כשאדם מסגף עצמו לכפרת עוונותיו וכל שכן בשביל אהבת בוראו, בוודאי מעלתו ביתר שאת, אף על פי כן הבזיון מזולתו הוא יותר מועיל מכל מיני סיגופים אם מקבל באהבה, כמו שאמרו רבינו האר"י ז"ל והרמ"ק ז"ל שאם היו יודעים טובת הבזיונות היו מחפשים זאת בשווקים וברחובות.

ומצינו אצל רב נחמן (תענית כד.) ואצל רב פפא (שם כד.) דהוי גזרו תעניתא ולא אתא מיטרא, ואירע להם חלישות הדעת ותיכף אתי מיטרא, הרי שאלו קדושי עולם בתפילתם וזעקתם ועינויים, ועל ידי גזירת תענית ועינויים של הקהל לא היה מועיל להמשיך גשמים, ועל ידי חלישות הדעת תיכף ירדו גשמים, ותלמוד מזה טובת חלישות הדעת ובזיונות, ואל תהיה פתי לאבד זאת בידיים, ותהיה הנעלבים ואינם עולבים שומעים חרפתם ואינם משיבים מן שבת פנ:), ועליהם הכתוב אומר: "ואוהביו כצאת השמש בגבורתו" (שופטים ה, לא).

14. וזה לשון ספר התניא (ליקוטי אמרים - פרק כו), כלל גדול: כי כמו שנצחון

הכל חוקרים אחריו ושואלים: מי הוא זה ואיזהו, שחולקים לו כבוד הזה, וחולקים עליו, שאומרים שאינו ראוי לכבוד הזה.

אבל מי שבורח מן הכבוד, שממעט בכבוד עצמו ומרבה בכבוד המקום, אזי הוא זוכה לכבוד אלקים, ואז אין בני אדם חוקרים על כבודו אם הוא ראוי אם לאו, ועליו נאמר: "כבוד אלהי"ם הסתר דבר" (שם), כי אסור לחקור על הכבוד הזה.

ואי אפשר לזכות לכבוד הזה, אלא על ידי תשובה. ועיקר התשובה כשישמע בזיונו, ידום וישתוק, כי לית כבוד בלא כ"ף, והכ"ף הוא כתר, בחינת אה"י, בחינת תשובה... עיי"ש.

יודוע שכשחזר רבי נחמן מברסלב ממסעו לארץ ישראל, אמר לתלמידיו הבאתי לכם מתנה יקרה - בזיונות!

13. אמנם הדרגה הגבוהה ביותר היא לקבל בזיונות על ידי אחרים, וכמו שכתב הגה"ק רבי אהרן ראטה זיע"א בספרו שומר אמונים (מאמר השגחה פרטית - פרק יא), וז"ל: וככה לענין בזיון, כמו האדם שמבזה עצמו ומשפיל גאותו ורוחו בדרך שנתנו לנו רבותינו הקדושים כמה עצות בזה, ועיין בספר חובת הלבבות מאמר הכניעה, ובראשית חכמה מאמר עונה, ובשלי"ה הקדוש, וביתר ספרי הקדושים.

האנשים הרשעים האלה, והעזו פניהם כל כך נגדך ותמה אני איך לא נמצא טוב לעומת רע לעמוד כנגדם לבער הרע.

אהובי אחי נפשי ולבבי אל תירא ואל תחת מפניהם רק חזק ואמץ בתורה וביראת ה' כל היום, כמדובר בין שנינו, וזכות אבותיך מסייעתך **כי כל זה לגדל אותך ולהרבות כבודך ולגדל שכלך כי כמו שאי אפשר לכל מיני זרעונים לבוא לתכלית גידולם אלא עד שנותנין מתחילה הגרעין בעפר ואחר כך הגרעין נתבלה ואחר בלותו יפרח ויצייץ ונעשה אילן גדול, כן הדבר הזה שעל ידי זה שמשפילין אותך עד עפר, על ידי זה תתגדל ותצייץ ותפרח בעולם... עי"ש.**

בי"ב תשרי שנת תשע"ו, אבא מארי עט"ר רבינו יורם מיכאל אברגיל זיע"א מסר את שיעורו האחרון בישיבה הקדושה,

וזה לשון הגה"ק רבי נתן מברסלב זיע"א (חיי מוהר"ן - אות תקג) שמעתי בשמו (של רבי נחמן מברסלב) שאמר שעל ידי המחלוקת שחולקין על האדם עושין לו טובה. כי על ידי זה יכול לגדול ולצמוח כמו כשנוטעין גרעין בארץ אם היתה כל הארץ אדוקה יחד לא היה אפשר שיגדל ויצמח מהגרעין אילן, ובהכרח שתחלק הארץ קצת כדי שיהיה מקום להאילן להתגדל. כמו כן על ידי המחלוקת שחולקין, על ידי זה נותנין לו מקום להתגדל ולצמוח.

וכן כתב לאחיו מכתב (שם אות קסה), וז"ל: לאהובי אחי חביבי וידידי הרבני המופלא ומופלג חכם השלם מוריניו יחיאל צבי נרו יאיר ויופיץ.

הגיעני מכתבו פה זאסלאב והיה לי צער גדול מזה איך מילאו לבם

מעין החכמה

מזה, הנה אדרבה מלשון זה משמע שהעצב מצד עצמו אין בו מעלה רק שיגיע ויבוא ממנו איזה יתרון והיינו השמחה האמיתית בה' אלקיו הבאה אחר העצב האמיתי לעתים מזומנים על עוונותיו במר נפשו ולב נשבר שעל ידי זה נשברה רוח הטומאה וסטרא אחרא ומחיצה של ברזל המפסקת בינו לאביו שבשמים, כמו שכתב בזוהר (פינחס דף רמ ע"א) על הפסוק: "רוח נשברה לב נשבר וגו'" (תהלים נא, ט), ואזי יקויים בו רשיה דקרא: "תשמיעני ששון ושמחה וגו'" (שם פסוק ט), "השיבה לי ששון ישעך ורוח נדיבה וגו'" (שם פסוק יד)... עי"ש.

לנצח דבר גשמי, כגון - שני אנשים המתאבקים זה עם זה להפיל זה את זה. הנה אם האחד הוא בעצלות וכבידות ינוצח בקל ויפול גם אם הוא גבור יותר מחברו.

ככה ממש בנצחון היצר אי אפשר לנצח בעצלות וכבידות הנמשכות מעצבות וטמטום הלב כאבן, כי אם בזריזות הנמשכת משמחה ופתיחת הלב וטהרתו מכל דנדוד דאגה ועצב בעולם.

ומה שכתוב: "בכל עצב יהיה מותר" (משלי יד, כג) - פירוש, שיהיה איזה יתרון ומעלה

תלך לאיזה חקלאים, בעלי פרדסים, בעלי רימונים, בעלי אפרסק, אתה עובר בקיץ אתה נהנה מהמראה, איזה אשכולות... והנה כשמגיע הסתיו הכל נובל ונכמש, הכל נראה זוועה... ופתאום זורקים זבל על העצים, זבל ועוד זבל, מה לא מספיק המצב שלו, בלי עלים, בלי... אתה גם זורק עליו זבל?! כן, אני זורק עליו זבל. הזבל הזה הוא טוב. מגיע הקיץ והנה הגיעו היבולים - זה הוציא שלש קילו מדונם, וזה שלשת אלפים קילו, למה?! כי עליו זרקו הרבה זבל...

אני, כל זבל שהגיע אלי שמחתי בו. למדתי בבא קמא (ל), ראיתי שם בגמרא שדנים על הזבל איך מחלקים אותו, (ואמרו שם שדשים אותו בכבישים, עוברים עליו). תנאים, רואים כסא הכבוד, עוסקים לי בזבל?! עוסקים בזבל, כן. הם יודעים, מי שזורקים עליו זבל הוא הכי קרוב לה'. 'זבלי' - ראשי תיבות: 'זכר למעשה בראשית'. אתה נחשב כמו אדם לפני הא"ק, אדם הקדמון שקו ישר בישר, לפני העיגולים. ככה. למה? קיבלת הרבה על הראש, זה טוב.

אני בדקתי, כל בזיון - חיים בזכותו עשר שנים. אם היתה חנות שמוכרים בה בזיונות, הייתי את כל כספי לוקח וקונה, רק אנשים לא מוכנים להתבזות, מה נעשה להם. קשה להם...

שיעור נפלא שנמשך כשלוש שעות ולאחר פטירתו הודפס בכרך בצור ירום (אגרת הקודש - אגרות כז-כח בסופו) ובתוך דבריו שם (עמוד 209) הובאו הדברים הבאים:

דוד המלך כתב בתהילותיו את הפסוק:
"שויתי ה' לנגדי תמיד" (תהלים טז, ח), **ופירש הבעש"ט הקדוש 'שויתי מלשון השתוות. והיינו שהתנהגותו של האדם תמיד שוה. הן בתקופת הצלחתו שכל אשר הוא עושה ה' מצליח בידו, וכולם מכבדים ומעריכים אותו...**

והן בתקופת הנסיגה והכשלון, שבכל מה שמתעסק - הריהו מפסיד, וכולם מבזים ומחרפים ומגדפים אותו...

תמיד, בכל מצב, ובכל עת, לבו מלא אמונה ובטחון, שמחה והודאה, שיר ורננה להקב"ה האבא הרחום שרק מטיב לו.

וזה פירוש הפסוק: 'שויתי ה' לנגדי תמיד' - שרגשות לבו תמיד שוים, בכל הנהגה והנהגה שהקב"ה מתנהג עמו.

ואני מודה לה' יתברך שזיכה אותי למדרגה הזו, ובמיוחד אני מודה לה' יתברך שזיכה אותי במתנה הנפלאה ששמה 'בזיונות', כי עיקר גידולו של אדם הוא על ידי בזיונות!

הבזיונות הם ה'מעלית' שמקצרת לך את הדרך לעולמות העליונים.

לי נשימה, יש לי הכרה, יש לי עינים לראות את הספר, אזנים לשמוע את הרב עובדיה, ופה לשירי שבת, לשחרית ומנחה וערבית, יש לי גז בבית להכין כוס תה, ויש לי גם סיר להכין עליו משהו. תגיד לי, אחד שיש לו את כל זה יתלונן?! ... עיי"ש.

והובא שם בסדנא דארעא (הערה מספר 101), וז"ל:

עד כמה נאים הדברים למי שאמרם. במשך כל ימיו של אבינו רבינו זיע"א - החל מתחילת דרכו בהרבצת תורה וקירוב לבם של ישראל לאביהם שבשמים, ועד ליזמו האחרון עלי אדמות - תמיד היו אנשים שונים ומשונים שמרוב קנאתם וצרות עינם בהצלחתו ופריחתו, רדפו אותו בכל דרך אפשרית, הכפישו את שמו הטוב וביזו אותו ברבים, ובכל פעם הרכין רבינו את ראשו וקיבל את הבזיונות בשתיקה ודממה, ומעולם לא השיב להם רעה, אלא אדרבה, גמל לחייבים טובות והשתדל להטיב גם לאלו שמצערים אותו עד מאוד.

בתקופה האחרונה לחייו של אבינו רבינו אמר לבני ביתו, שאמנם שמח הוא על שזכה להרביץ תורה ברבים ולהחזיק אלפי אברכים בכל רחבי הארץ וכו', אך יותר מכל, שמח הוא על כך שבמשך כל ימיו תמיד התבזה

אנשים לא יודעים מה שאומר הרמ"ק (תומר דבורה - פרק ב), אנחנו רגילים לספר שלו, תשאל איפה מוכרים ותקנה.

תראה חקלאי טוב, כבר מעכשיו, (השיחה נאמרה בחודש תשרי) לך ליד השדות שלו, תראה עשרות משאיות שוטחים זבל. תגיד, מה הוא עושה, תתבע אותו למשטרה, הוא זורק לך זבל בשטח! והחקלאי עונה: זה בסדר... זבל עופות עושה את העגבניות כמו ראש של בן אדם. בכלל, זבל פרות כל עגבניה כמו פרה. העגבניה מבינה את זה, הגמבה מבינה את זה, הבוטנים מבינים את זה, חוץ מאנשים.

רב אחד לא הגיע לחופה, שאלו אותו למה לא הגעת? חיכינו לך? והוא ענה, בהזמנה כתבתם שני רבנים (אותי ועוד רב), זה שבקושי יודע לקרוא כתבתם 'הגאון הגדול', ואני שברוך ה' בלי עין הרע ידי רב לי... כתבתם עלי רק 'הגאון'. זה פגע בי, מה נעשה, צריכים למחות על כבודה של תורה ולכן לא באתי.

יש לך כבוד בכלל?! עלינו לזכור את הכלל הבא, על כל מאה גרם כבוד שאתה מקבל בעולם הזה, מנכים לך מהזכויות מאה טון. לכן מי שבא לכבד אותך, תברח לו מהדלת, שידבר לדלת אם הוא רוצה - סלח לי, אני מכיר את עצמי, את מעשי, לא מגיע לי כלום, גם מה שיש לי זה יותר מדאי. אבל אין לך כלום? יש

ונוסיף: הכח לעמוד איתן בבזיונות, נובע מכח ההכרה בצדקת הדרך. כמו שראינו בסיפור השני...
ונחזור לבנימין הצדיק...

ונרדף על לא עוול בכפו, ומעולם לא השיב מאומה למחרפיו ולמבזיו, ובזכות זה זכה שכבר שלשים שנה הוא רגל במרכבה של הקב"ה...

למה נגמרו הבזיונות...

צב - אות ח): שכאשר מצאו עבדי יוסף את הגביע באמתחת בנימין, צעקו עליו השבטים בדברי גנאי 'גנבא בר גנבתא', ובמדרש רבי תנחומא (פרשת מקץ - אות י) איתא עוד: 'והוה עומדין ומחבטיין לבנימין על כתיפיו, ואומרין לו: 'גנבא ברא דגנבתא, ביישתנו, בן אמך את, כך ביישה אמך את אבינו, **ובשביל אותן המכות שהיכוהו בכתיפיו זכה שתשרה שכונה בין כתיפיו** - פירוש, שבת קדשי הקדשים יהיה בחלקו.

והנה מסתברא שיהודה לא היכה אותו, שהרי הוא ערב את הנער להחזירו אל אביו בשלימות, ולכן לא היה יכול להכותו כי אז היה עלול להחזירו פצוע וחבול, ונמצא שלא קיים הבטחתו דמה לי קטלא כולה מה לי קטלא פלגא, ומאחר שלא לקה בנימין גם על ידי יהודה לפיכך היתה רצועה יוצאה מחלקו של יהודה ונכנסה בחלקו של בנימין, ועליה היה בנימין הצדיק מצטער כל היום, **מדוע לא זכיתי שגם יהודה יפליא בי מכותיו, כי אז הייתי זוכה שגם מקום המזבח יהא בחלקי**, וזה נרמז ב'רצועה'

בשיחה שמסר המשפיע הגה"צ הרב אלימלך בידרמן שליט"א, אמר כך (באר החיים, חנוכה - עמוד רמו):

על כל טיפת צער שאדם מקבל בשמחה ואמונה יקבל שכר מושלם, ועל כל רגש של צער יגדל שכרו עשרות מונים, מה שאין הפה יכול לדבר ודעת של בשר ודם להבין, ולכן ישמח המשכיל עם הצער והיסורים שהם מנת חלקו, ויקבל הכל באהבה ובאמונה, ואז יזכה שאחריתו ישגה מאוד.

מפורסם מאמר חז"ל (מגילה כו.): 'מה היה בחלקו של יהודה, הר הבית הלשכות והעזרות, ומה היה בחלקו של בנימין, אולם והיכל ובית קדשי הקדשים, ורצועה היתה יוצאה מחלקו של יהודה ונכנסת לחלקו של בנימין, ובה היה מזבח בנוי, ובנימין הצדיק היה מצטער עליה לכולעה בכל יום, שנאמר: "חופף עליו כל היום" (דברים לג, יב), לפיכך זכה בנימין הצדיק ונעשה אושפיזן לגבורה.'

ופירשו צדיקים, על פי מה שאמרו במדרש (בראשית רבה, פרשה

יזכה על ידי היסורים, ועל ידי שיזכור עניינים אלו קל בעיניו לקבל את היסורים באהבה...¹⁵ (עכ"ל).

וזה משיב על השאלה הראשונה ששאלנו, מה שייך כאן צער? **ונעבור** לשאלה השנייה...

כלשון המשנה (מכות כב): שהיה השליח בית דין מכה עם רצועה את החייבים מלקות, כי היה בנימין מצטער על ענין הרצועה שלא לקה בה, כי אילו היה לוקה עוד היה זוכה שיהא מזבח בחלקו.

והדברים נשגבים, כי אין האדם יודע לכמה מעלות טובות

מעין החכמה

מכיון ששמעו את שמעו של אבא מארי עט"ר רבינו יורם מיכאל אברגיל החליטו שלמחרת בבוקר יסעו אליו.

למחרת הגיעו לישיבה, תור ארוך השתדך שם... הם נכנסו ועמדו בתור. ולפתע, הרב יורם הרים את עיניו... חייד וסימן להם להתקרב... הם ניגשו בפחד. והרב יורם שאל אותם: אתמול הייתם אצל בבא אלעזר? והם השיבו: כן.

והוא זרק אתכם? והם השיבו: כן. והרב יורם אמר: אני אסביר לכם, אתמול הייתם צריכים להיות מעורבים בתאונת דרכים קטלנית, והמזיקים הרוחניים חגו מסביב לראשכם, הבבא אלעזר ראה את זה, ועל ידי הבזיונות שעשה לכם - ביטל את הגזירה!

לעולם אל תדברו על צדיקים - סיים אבא מארי עט"ר את דבריו.

הבנים יצאו מאבא מלאי התרגשות. ונסעו לבאר שבע אל הגה"ק רבי אלעזר אביחצירא וביקשו להיכנס... ובבא אלעזר קיבלם במאור פנים ובאהבה...

כחו של בזיון הוא כל כך גדול ונורא שיש בכחו למתק ולבסס את כל הידיניים מעל האדם!

15. אשה אחת ממרכז הארץ שהיו לה שני בנים הוצרכה לנסוע לבאר שבע. ומכיון ששמעה על גדולתו של הגה"ק רבי אלעזר אביחצירא - הבבא אלעזר - שאלה את בניה: האם אתם רוצים להצטרף אלי לנסיעה לבאר שבע, ותכנסו לקבל ברכה מהבבא אלעזר? והם הסכימו בשמחה.

הבבא אלעזר היה נוהג להכניס קבוצות קבוצות אל חדרו. בכל פעם כשלשים איש, ואז, סוגר את הדלת, מברך אחד אחד, ואז, נכנסת הקבוצה הבאה...

שני הבנים נכנסו, אחד עמד בתור במקום החמישי ואחד במקום העשירי. ולפתע, הרים הבבא אלעזר את עיניו הקדושות וסימן לגבאים שיזרקו את הבן העומד במקום החמישי. מיד ניגשו הגבאים ובבזיון הוציאו אותו החוצה...

הבבא אלעזר הרים שוב את עיניו, וחיפש... ואז, סימן לגבאים שיזרקו גם את הבן השני...

שני הבנים חזרו לאמם כשהם עצבניים 'אש'... והחלו לישפוך' אש וגפרית... אמם, שהיתה בעלת אמונת חכמים ניסתה להרגיעם ולהסביר להם את מעלת הצדיק. אך הם לא נרגעו...

כחם של אבות...

כמאמר חז"ל (בראשית רבה, פרשה מז - אות ו): 'האבות הן הן המרכבה', - ולכן עליו לשאוף להגביה ולרומם את נשמתו לבחינת קדושת אבותיו הקדושים.

זהו שאומרת התורה: 'שאו את ראש כל עדת בני ישראל למשפחותם לבית אבותם', והיינו שצריך כל אחד מעם ישראל לנשא ולרומם את קומתו הרוחנית עד לבחינת קדושת משפחתו שבדורות הקודמים (בבחינת 'למשפחותם') - שהרי בוודאי מכל זרע בעם ישראל יצאו כמה וכמה צדיקים קדושי עליון שראוי לחקות את מעשיהם הטובים - ולמעלה מכך, עליו לנשא ולרומם את קומתו הרוחנית עד לבחינת קדושת האבות הקדושים, אבותיהם המשותפים של כל עם ישראל, אברהם יצחק ויעקב (בבחינת 'לבית אבותם').

בשיחה שמסר אבא מארי עט"ר רבינו יורם מיכאל אברג'ל זיע"א (אמרי נועם, במדבר - מאמר ג) אמר כך:

בפתיחת פרשת במדבר, נאמר: "שאו את ראש כל עדת בני ישראל למשפחותם לבית אבותם" (במדבר א, ב).

בפסוק זה ישנו רמז נפלא למאמר חז"ל (תנא דבי אליהו רבה - פרק כה): 'שכל אחד ואחד מישראל חייב לומר: מתי יגיעו מעשי למעשה אבותי אברהם יצחק ויעקב'. והיינו שעל כל אחד ואחד מישראל מוטלת חובה קדושה לזכור מאיזה שורש רם ונישא, קדוש וטהור, נחצבה נשמתו - שורש אבותינו הקדושים אברהם יצחק ויעקב, שמסרו את נפשם לפרסם ולקדש את שמו של הקב"ה בעולם, והיו מרכבה לשכינה הקדושה,

מעין החכמה

שיחרפוהו ויבזוהו ויגדפוהו, שהרי לא ימנעו ממנו כחו ואונו בחלאים ולא ימנעו אכילתו ומלבושו ולא ימנעו חייו וחיי בניו במיתה, אם כן ממש יחפוץ בהם, ויאמר:

'מה לי להתענות ולהסתגף בשקים ומלקויות, המחלישים כחי מעבודת ה', ואני לוקח אותם בידי? יותר טוב אסתגף בבזיון בני אדם וחרפתם לי ולא יסור כחי ולא יחלש', ובזה כשיבואו העלבונות עליו ישמח בהם ואדרבה יחפוץ בהם...

והטעם לכך, מכיון שעל ידי קבלת הבזיונות באהבה מתכפרים לו עוונותיו, וממילא הוא נהפך להיות מציאות חדשה, רוחנית וטהורה יותר, ובכך מתמתקים הדינים...

וכמו שכתב המקובל האלקי רבינו משה קורדוברו זיע"א (תומר דבורה - פרק שני), וז"ל:

השלישית - שיחשוב על עוונותיו תמיד וירצה בטרהר ותוכחת ויסורים, ויאמר:

'מה הם היסורים היותר טובים שבעולם שלא טרידוני מעבודת ה'?' - אין חביב בכולם מאלו

מדורות שעברו, ולמעלה בקודש - הלא צאצא הוא של אבות אומתנו הקדושה אברהם יצחק ויעקב, על כן בוודאי שוכנת בקרבנו נשמה קדושה ואין להתיימשק ממנו חלילה, אלא רק להוסיף ולקרב אותו בסבלנות רבה, עד שתתעורר בקרבנו קדושת אבותינו הקדושים... (עכ"ל).

וגם כאן, באותה שעה שעמדו שבט בנימין על שפת הים וקיבלו בזיונות משבט יהודה, התגלה בהם כחו של ראש שבטם, בנימין הצדיק, וזה אשר נתן להם את הכח לקבל את הבזיונות באהבה ובשמחה, ולכן נקרא המעשה על שמו!

בנוסף לכך: הלא ציווי זה במקורו (שאו את ראש כל עדת בני ישראל וגו') נאמר למשה רבינו ע"ה, המסמל את ראשי וצדיקי כל דור ודור, ולא רק מסמל אלא גם, ובעיקר, מתפשט בקרבם, וחלק מנשמתו הקדושה ממש שוכן בתוכם.

וכוונת התורה לרמוז בזה למנהיגי העם שבכל הדורות לבל יתיימשק משום יהודי בעולם, יהיה מצבו אשר יהיה, אלא ישתדלו לשאת ולרומם את קומתו הרוחנית, משום שגם יהודי זה שלעת עתה נראה רחוק מאוד משמירת התורה ומצוותיה, הלא ענף הוא ממשפחה קדושה

העולה מן האמור להלכה ולמעשה

ג. המדרגה השניה והיא האמצעית, כאשר האדם **זוכה ומקבל בזיון מאשתו** והוא שותק וממשיך להתנהג עמה כרגיל, אז יותר נכנע ונשבר לבו כנרגש בחוש, וחלק הרע שבו נכנע ביותר.

ד. המדרגה השלישית והיא הגבוהה מכולם, כאשר בני אדם מבזים אותו, ולבם מלא קנאה עליו וצרות עין, **והם רודפים אותו בכל דרך אפשרית**, ומכפישים את שמו הטוב ומבזים אותו ברבים.

ה. כתבו רבותינו הקדושים - רבינו האר"י ז"ל ורבינו הרמ"ק ז"ל, שיותר מועיל קבלת הבזיונות מאחרים יותר מכל מיני סיגופים שבעולם, הגם כשאדם מסגף עצמו לכפרת

א. כשם שחקק ה' יתברך בעולמו, שכל גידולי האדמה יגדלו על ידי זיבול האדמה. וכמו כן בדיוק, חוק קבע הקב"ה בעולמו **שהגדילה של האדם תבוא רק על ידי שזורקים עליו זבל**, והיינו שמשמיצים אותו ומחרפים אותו, ורק כך גדלים.

ב. ישנם כמה מדרגות בקבלת הבזיונות. המדרגה הראשונה והנמוכה מכולן: כאשר אדם זוכה לעשות חשבון נפש אמיתי עם עצמו ולהכיר את הדברים הטובים שבו, וגם את כל מה שמוטל עליו עוד לתקן ולעשות, בזיונות המדות ובשבירת התאוות ובעשיית טוב, **ואזי לבו נשבר בקרבנו** בגלל ריחוקו מאור פני ה' השורה דוקא על הראויים לו.

מסילות אל הנפש

פרשת ויגש - העולה מן האמור להלכה ולמעשה

הצלחתו שכל אשר הוא עושה ה' מצליח בידו, וכולם מכבדים ומעריכים אותו...

והן בתקופת הנסיגה והכשלון, שבכל מה שמתעסק - הריהו מפסיד, וכולם מבזים ומחרפים ומגדפים אותו...

תמיד, בכל מצב, ובכל עת, לבו מלא אמונה ובטחון, שמחה והודאה, שיר ורננה להקב"ה האבא הרחום שרק מטיב לו.

זה פירוש הפסוק: 'שוייתי ה' לנגדי תמיד' - שרגשות לבו תמיד שוים, בכל הנהגה והנהגה שהקב"ה מתנהג עמו.

עוונותיו וכל שכן בשביל אהבת בוראו, בוודאי מעלתו ביתר שאת ויתר עז,

אף על פי כן קבלת הבזיון מזולתו הוא יותר מועיל מכל מיני סיגופים אם מקבלו באהבה, ואם היה האדם מכיר ויודע טובת הבזיונות היה מחפש זאת בשווקים וברחובות!

ו. דוד המלך כתב בתהילותיו את הפסוק: **'שוייתי ה' לנגדי תמיד'**, ופירש הבעש"ט הקדוש 'שוייתי' מלשון השתוות. והיינו שהתנהגותו של האדם תמיד שוה. הן בתקופת

ירום ונישא

חדש! חלק רביעי בסט המפואר

שיחות ומאמרים של שיעורי אבינו מורינו ורבינו
פאר הדור והדרו כבוד קדושת
הרב ירום מיכאל אברג'ל זיע"א
על סדר פרשיות השבוע

בשעה טובה!
יצא לאור
חלק ד'
שמסיים את
חומש בראשית

סניף דרום: רח' הקציר 666 נתיבות
סניף צפון: רח' המגינים 6 קרית אתא
www.hameir-laarets.org.il
*2910 | 08-37-40-200

המשנה

בצור ירום אגרת התשובה

בסייעתא דשמיא זכיננו לקיים את צוואתו של אבינו
מו"ר הרב ירום מיכאל אברג'ל זיע"א
שבקש מבנו וממשיך דרכו מו"ר הרב ישראל אברג'ל שליט"א:
"להאדיר את ספרי בצור ירום על אגרת התשובה ל-4 כרכים"

4
כרכים

סניף דרום: רח' הקציר 666 נתיבות
סניף צפון: רח' המגינים 6 קרית אתא
www.hameir-laarets.org.il
*2910 | 08-37-40-200

שעזרי השבוע

מפי הרה"ג רבינו ישראל אברנ'ל שליט"א

ראשון - כל שבוע בשעה: 18:30

שיעור 'זום' לדוברי השפה האנגלית עם תרגום

LIVE שני - כל שבוע בשעה: 20:00 השיעור השבועי

LIVE חמישי - כל שבוע בשעה: 20:00 השיעור השבועי

לאור המצב הבטחוני מיקום השיעורים משתנה

יהיה ניתן להתעדכן באתר המאיר לארץ

www.hameir-laarets.org.il

* כל השיעורים יועברו בערוצי המדיה

ערוצי מחלקת המדיה
של בית המדרש המאיר לארץ

hameir-Laarets.org.il

המאיר לארץ

054-26-380-26

08-64-99-859
קו שמע - המאיר לארץ

פרשת ויגש

יא' טבת התשפ"ד

זמני שבת קודש

רבינו תם	יציאת שבת	הדלקת נרות	עיר
17:44	17:13	16:22	באר שבע
17:41	17:11	16:20	תל אביב
17:38	17:08	16:18	חיפה
17:59	17:26	16:18	אילת
17:47	17:15	16:25	ירושלים
		16:05	ירושלים 40 דק'

מסילות אל הרב

מפי קדשו של אטור' זיע"א

אתה רוצה לבוא לתפילות שחרית, אבל לא הרגשת טוב, ה' יעיד עליך שלא הרגשת טוב, כי רק ה' יכול להעיד אם זה עצלות או סיבה אחרת.

ה' ראה שהמחשבה שלך לבוא היתה כל כך זכה וכל כך נקיה, הוא מחשיב לך כאילו שהלכת לבית הכנסת, כי הוא יודע שהרגשת מאד מאד רע, ושאם בכל זאת היית קם היית יכול ליפול ברחוב, ולכן רק מחמת אונס נשארת במיטה.

אבל בזה צריך להיות אמיתי עם השי"ת, לא על כל דבר קטן לטעון 'אני לא יכול לבוא'.

הפצת תורה חובקת עולם
היה שותף 08-37-40-200

לתרומות:

- בנק מרכנתיל דיסקונט, סניף 721 נתיבות, חשבון 23357
- בנק הדואר, סניף 1, חשבון 27016519
- בכל עמדות 'נדרים פלוס'

Français joindre :
 Русский присоединиться:
 English to join:
 Español Para unirse:
 עברית להצטרפות: